

D E O D U C E
M E D I T A T I O S. E V A N G E L I I.

DOMINICÆ XII.
POST TRINITATIS.

Additis S. Patrum dictis, Quæstio-
numq; aliquot decisione, ad uberio-
rem textûs, cum opus est,
explicationem, & Heterodoxorum refutationem.

Q U A M

In Regia Aboënsi Academia.

P R Æ S I D E

DN. ÆSCHILLO PETRÆO,
S. S. Theol. Doct. Profess. & Civitatis ejusdem Pastore:

Examini subijcit, in Auditorio Majori, horis solitis

Ad diem 24 April. Anno 1652.

NICOLAUS PETRI THAUVONIUS
NYLANDUS,

Theophyl. in Marc.

Erat autem morbus ille à Dæmons. Jam quod de turba seorsim apprehendit illum, ideo factum, quod non erat arrogantis sectator qui se humiliaret usq; ad nostram inopiam, & ut plurimum, noluit coram multis miracula facere, nisi fortè propter videntium utilitatem.

Hieron. in Marc:

Apertæ sunt aures eius ad hymnos, & cantica & Psalmos. Solvitur lingua, ut eructet verbum bonum, quod non possunt minz, nec verbera cohibere. Ut ait Apostolus Paulus, Ego vincus: Sed non est alligatum in me verbum Dei.

A B O Æ

Excusebat Pet. us Wald/ Acad. Typog: 1652.

Admodum Reverendo ac Amplissimo in Christo Patri
ac D O M I N O.

Dn. M. JOACHIMO JHE-
RINGIO, Inclytarum Diocæs. Esthonicæ & Oes-
siliæ Episcopo ac Antisteti longe dignissimo, Regijq; Consi-
storij Revaliensis Præsidi gravissimo, Theologo celeberris-
mo, Patrono ac Mecænati suo, omni obsevantiæ cultu,
summaq; mentis devotione æternum reverendo.

NEC NON

Viris Reverendis Præclarissimo ac Præstantissimis,

DN. M. PETRO TURDINO Ecclesiæ Sue-
cicæ Reval. Pastori meritissimo, Consistorijq; Ecclesiastici i-
bid. Assessori vigilantissimo Fautori ac Promotori suo ut indu-
bitatissimo, ita quovis officiorum genere colendissimo.

Dn. PETRO M. THAUVONIO, Past. in Raris dignissi-
mo, Parenti suo omni filiali reverentia æternum prosequendo.

Dn. ABRAHAMO O HENNA JEN, Pastori in
Kyrkosleth attentissimo, fautori suo certissimo.

Dn. PETRO T. MOMMERO Ecclesiæ Finnicæ Re-
val. Pastori fidelissimo, Avunculo suo charissimo,

UT ET

Fortissimo ac Perstrenuo Viro,

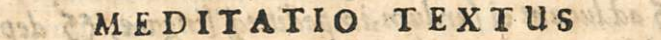
Dn. JEREMIAE P. CAUGHMAN, exercit. is pede-
stris benè constituto capitaneo, fratri suo germano.

*Sacram hanc homiliam pro multis beneficijs sibi præsti-
tis ac in spem ulterioris promotionis, debet ex gratitu-
dinis obsidem totus devovet*

Nicolaus P. Thauvonius,
Respondens.

oo

MEDITATIO TEXTUS

DOMINICÆ XII. POST
TRINITATIS.

In Sanctis & Summè Laudandæ Trinitatis, Patris, filii,
& Spiritus Sancti Nomine.

Domine labia mea aperies. & os meum annunciat
bit laudem tuam, Ps, 51. v. 17. Hæc verba ora
tionem continent quam David ad Deum direxit post
quam Natan Propheta ad eum venisset, eum q, nomine
Dei increpasset, propter peccatum commissum cum
uxore Uriæ, & illum virum mortis pronunciaffet, cumq;
vicissim absolvisset intellectâ Davidis seriâ penitentiâ,
2. Sam. 12. Orat. a. David in his verbis, ut Deus velit in
se excitare debitam gratitudinem pro impetrata remis
sione peccati sui, ut labia sua sint prompta, & os pro
num ad laudandum Deum pro tanta sua misericordia.
Quâ Davidis oratione docetur labia & os nostrum per
peccatum fieri tardius & segnius ad dicendum Deo debi
tas laudes. Ideoq; Deus etiam interdum beneficium
auditus & loquela hominibus aufert, reddit eos mutos &
surdos, ut discant ejus beneficis rectè uti. De hoc etiam
in hodierno Evangelio.

Oremus autem Deum, ut hodiernum Evangelium ita medio
tari queamus, ut cedat in nominis divini gloriam, nobis in
augmentum & incrementum doctrinae, & bonorum operum, in
spem & fiduciam, & tandem in æternam beatitudinem: Dis
cimus igitur. Pater noster, &c.

E V A N G E L. Marc. 7.

E Trorsum egressus de finibus Tyri & Sidonis, venit ad mare Galileæ, per medios fines decapoleos, & adducunt ei surdum, impeditæq; lingua; & deprecabantur eum ut imponat illi manum. Et cum apprehendisset eum de turba seorsim, misit digitos suos in auriculas ejus, & sputo emisso, tetigit linguam ejus, ac suspiciens in cælum ingemuit, & ait illi Ephphata quod est aperire. Et statim aperta sunt ejus aures, & solutum est vinculum linguæ ejus, ac loquebatur rectè. Et præcepit illis, ne cui dicerent. Sed quo magis ille ejus præceperat, hoc potius amplius prædicabant, & supra modum stupebant dicentes, Benè omnia fecit, & surdos facit audire, & mutos loqui.

Profectionem quandam Christi describit Evangelista in hoc Evangelio ex finibus Tyri & Sidonis, ad mare Galileæ per medios fines decapolis. In hac profectione hoc evenisse ait Evangelista, quod quidam surdus & mutus adductus sit ad Christum, cui & Christus manum imponere rogatus est. Hunc hominem seorsim acceptum Christus sanat, loquelam & auditum restituens varijs usus gestibus immisit digitum in aures ejus, sputo, tactu linguæ ejus, aspiciendo in cælum, ingemiscendo ac dicendo Ephphath h. e. aperire. Quo verbo à Christo prolato, aperiuntur illius aures, & expedite loquitur, soluto vinculo linguæ ejus. Christus a. prohibet divulgare hoc miraculum Sed nihil efficit hæc suâ prohibitione. Quo enim magis prohibet, hoc illi magis in vulgus sparsit.

serunt. Hinc admiratio supra modum; dicentibus ijs qui viderunt & audiverunt hoc factum: Omnia bene fecit surdos fecit audire & mutos loqui.

Admonemur præcepti secundæ, ut invocemus Deum in omni necessitate, & eum laudemus. Confirmatur secundus articulus Symboli. de divinitate Christi, quia restituit auditum & loquelam turdo & muto.

P A R T E S.

1. De Christi professione cuius Evangelista hic mentionem facit.

2. De Miraculo à Christo in hac professione edito.

Atq; hæ sunt istæ partes, quas hac vice breviter & simpliciter tractare constituimus: Omnipotens & æternus Deus, Pater noster cælestis dilectissimus, nobis omnibus benedictus, sanctusq; utiliter & fructuose cedere faciat.

P A R S P R I M A.

In qua meditamur:

I. Unde Christus profectus

cum hunc surdum & mutum sanasset. Unde Christus profectus sit ostendit Evang. dicens: Christum egressum ex finibus Tyri & Sidonis. Quâ occasione Christus huc venit indicat S. Marcus in verbis præcedentibus hunc textum in hoc capite, vidz. quod Christus significaverit discipulis se velle eo ire, ut paulisper lateret. Cum enim eò venisset inquit S. Marcus noluit quemquam resciscere, verum non potuit latere. Sine dubio scivit Christus

Illic mulierem esse in magno dolore, propter filiam miserè à dæmonio agitatum, cui nemo succurrere potuit alius, scivit etià Christus sine dubio quanta hæc mulier in Christum pollebat fide. Ideo Christus eò iter instituit. Utraq; civitas quondam florentissima fuit. Sidon prius fuit Metropolis in illa regione, hæc deleta est. Postea cæpit Tyrus crescere, & florere, adeo ut nulli civitatì quoad divitias & splendorem cederet. Describit hujus civitatis statum Ezechiel cap. 28. v. 27. Etq; exitum minatur. Quod etiam Esajas prius fecit cap. 23. Sicuti & alij Prophetæ. Et Esajas quidem non obscure vaticinatur, quis everfurus esset Tyrum, dicens regem Kittim illum esse, h. e. Alexandrum Magnum, qui etiam eam urbem funditus delevit. Et ita Prophetarum vaticinia impleta, cum populus se emendare nollit.

L. C. Hæc diligentèr consideranda sunt, ut eum legimus Historias, cogitemus de ira Dei adversus peccata, & de judicio Dei. Hæc calamitas ab Esaja prædicta est, qui cap. 23. inquit, venturos esse adversarios Tyri ex Kittim, i. e. Macedonia, quæ urbs tunc erat opulentissima. Legge totum caput Esajæ 23. Ex his exemplis discite Deum verè & horribiliter irasci peccatis nostris. Ideo timeamus Deum, & non dubitemus quin sint venturæ pænes super Sveciam, quæ & hoc tempore cervicibus nostris propter innumerabilia scetera nostra, & contemptum verbi Dei imminet. Et hæc nostra tristissima tempora haud dubio sunt, de quibus Christus, Matth. 24. inquit: Audituri estis bella, & rumores bellorum. vide. e. ne turbemini, oportet enim omnia fieri & nondum est finis. Consurget enim gens contra gentem; regnum contra regnum, & erunt Pestilentia & fames, & terræ motus singulis locis. Hæc autem omnia initia sunt dolorum. I.

deo oremus Deum, ut inter illas ruinas seruet Ecclesi-
am, & nos in Ecclesia vigilemus omni tempore, depre-
cantes, ut liceat nobis effugere ista omnia, quæ futura
sunt, & stare ante filium hominis.

II. Loci ad quem Christus pro-

fectus appellationem. Hanc indicat S. Marcus dicendo
Christum venisse in hac sua profectioe ad mare Galileæ.
Fuit lacus in civitate Galileæ propè Capernaum. Hic
lacus vocatur mare Tyberiadis à civitate quadam quam
ædificavit Herodes in honorem Tiberij Cæsaris, eamq;
vocavit Tiberiadem. Vocatur aliàs hic lacus stagnum
Genzaret: Circa quod stagnum Christus ut plurimum
versatus fuit, & ab illo multa illic gesta sunt. Et fuit hic qua-
si peculiaris Christi officina, dum in Galilæa esset, docen-
di & miracula faciendi. Ad hunc lacum Christus venit ex
finibus Tyri & Sidonis, ut iterum inferviret populo in æ-
grotorum sanatione, & in verâ doctrinâ informatione.
Ita diligentiam in officio suo prodens summam.

L. C. Admonemur diligentia quisq; in suo offi-
cio, ut si aliquantis per absumus, quietis gratia & in paucis
laboribus, redeamus iterum. Hoc vult Apostolus Rom
12. quando requirit ut simus fervidi, non legnes, non tar-
di, sed ut quilibet sit quasi in stadio currens, cavens, ne
ab alio vincatur. 1. Cor. 9. Salomon pigros ablegat ad
formicam, jubetq; considerate ejus diligentiam per to-
tam ætatem, quamvis neminem habeat ducem, & qui la-
borate præcipiat. Qui non laborat, inquit Apostolus,
non comedit, Dignus operarius, non piger merces
de sua. Non ad oculum serviendum & solum propter
hanc mercedem quam ab hominibus expectamus. Chri-
stus promisit se remuneraturû, quod rectè & fidelitè ge-
geri-

ritur ab aliquo. Dicitur enim seruo bono & fideli: Euge serue bone & fidelis in paruo fuiti fidelis, constitueris in multa, Intra in gaudium Domini tui. Habemus in Christo ipso satis manifestum diligentia in officio exemplum in profectionibus, in docendo, in faciendo Miracula.

L. C. 2. Studeamus quam plurimis seruire, non contenti simus quod nni vel alteri beneficiamus, non desistamus a beneficiendo propter ingratitudinem multorum hominum. Ita Christus hoc miraculum sanationis surdi & muti, non in obscuro loco fecit, sed in loco celebri, ad quem multi confluere, Studeamus etiam omnia opera nostra facere in Dei gloriam, & in luce, fugiamus opera tenebrarum, qualia enumerantur Rom. 13. 11. 12. 13. 14.

SECUNDA PARS.

IN prima parte profectionem Christi descriptam vidimus. Unde venerit Christus, Et quo venerit: In hac secunda parte miraculum quod in hoc itinere fecit aspiciendum est.

In qua meditatur.

I. Causam vel occasionem huius

ius miraculi. Hanc indicat Evang. Marcus dicens: & adduxerunt ei surdum & mutum orantes eum, ut imponeret ei manus. Diabolus enim permittente Deo & auditum & sermonem illi ademerat.

L. C. 1. Talia exempla ostendunt quanta Tyrannide Sathan grassatur propter peccatum in totum

genus

genus humanum, nisi divinitus cohiberetur. Etsi autem non omnes corporaliter à Sathana obsidentur, ut muti & surdi fiant: Tamen etiam eorum conditio miserrima est, qui ad audiendum verbum Dei, aliàsque sanas admonitiones, surdas aures habent, & qui muti sunt: ut neque veritatem cœlestis doctrinæ confiteantur neque Deum invocent, aut laudent, neque salutaria loqui possint.

L. C. 2. Non modò cœlestia & terrena, sed & temporalia & corporalia bona, in hac vitâ à Deo petenda esse. Sunt enim qui affirmare audent, indignum esse homine Christiano, petere à Deo bona temporalia, quod refutat præsens Historia, in qua adducentes surdum & mutum miserum hominem, petunt rem corporalem, liberari eum, ab his vitijs & morbis, ac sanari, & ut petunt ita impetrant. Imò omnia miracula à Christo in rebus corporalibus facta, hunc errorem refutat, & imprimis Oratio Dominica, in qua claris verbis præcipitur, ut panem nostrum quotidianum petamus. Loquitur enim de corporalibus bonis, de vita & incolumitate corporum, de bona valetudine, de victu, domicilio, pace defensione, omnibusque denique vitæ commodis, præsidijs & adminiculis, sicut in præsentī vita corpora multis & diversis rebus indigent, cibo, potu, bona valetudine, certis œconomijs, possessionibus, nudis tuguriolis, felici ac pia administratione Politiarum, quæ præbent nobis hospitia, quæ admodum videmus, hanc externam & corporalem vitam indigere plurimorum hominum ope, officijs & præsidijs. Nec est ulla sapientia humana & intelligentia tanta, quæ satis intelligere ac prospicere ne dum eloqui possit, quot

& quàm diversis rebus ad retinendam & tuendam va-
 letudinem opus sit. Non enim jam declamito de re-
 bus vitæ non necessarijs, ut de non necessarijs apparati-
 bus, pompis & profusionibus, de quibus hanc petiti-
 onem niamè convenit intelligi, quæ tantùm loquitur
 de omnibus bonis corporalibus necessarijs in hac vitâ,
 Hæc igitur quotidiana & necessaria beneficia, quoad e-
 jus fieri potest, omnia veniant in mentem, ac in conspe-
 ctu sint recitantibus hanc petitionem, *Panem nostrum quo-
 tidianum da nobis hodiè*, h. est. da nobis omnia corporis
 commoda, sustenta & proroga nobis vitam, da nobis
 bonam valetudinem, ut labores vocationum perferre
 possimus, da victum, cibum, potum, da pacem, medio-
 crem tranquillitatem, hospitia, politias, conjugia, œcon-
 omias, ut soboles foveri ac educari possit, protege do-
 micilia, Tuguriola & oppidula nostra, da commodas
 tempestates, fœcunditatem agrorum, fruges, annonam,
 da bonos successus in officijs vocationis, felicitatem in
 administratione publica & œconomia, successus in
 communicatione rerum per contractus, in negociatio-
 ne, in opificio, concede parvis meis liberis longa & feli-
 cia vitæ spatia, da vires corporis & vigorem ingenio-
 rum, non sinas in his regionibus civilibus bellis, vel se-
 ditionibus barbaricam vastitatem fieri, defende casulas
 nostras, ne incendijs & alijs cladibus pereant. Has &
 similes corporales necessitates memineris tibi cum ani-
 mo tuo considerandas & expetendas esse veris gemitu-
 bus quoties oras *Panem nostrum quotidianum da nobis hodiè*.
 Qua in cogitatione multæ gravissimæ, maximiq; mo-
 menti doctrinæ tibi discendæ, meditandæ, intimiq;
 sensibus erunt insigendæ.

II. Modum sanationis. Hunc

indicat S. Evangelista dicens. Et apprehendens eum de turba seorsim, misit digitos suos in auriculas ejus & sputo emisso, tetigit lingvam ejus, ac suspiciens in cœlum ingemuit, & ait illi Ephphatah, quod est aperire. Et statim apertæ sunt ejus aures, & solum est vinculum lingvæ ejus, ac loquebatur rectè. Utitur Dominus in hoc miraculo edendo, ideò his gestibus & tali pompa, propter Spirituale miraculum, ut ostendat quam difficile & laboriosum opus sit in Ecclesia, surdos facere audire, & mutos loqui. Lazarum unico verbo exuscitat, clamans: Lazare veni foras. Ad Paralyticum inquit: Surge & ambula, & mox morbo liberatur. Sed in hoc surdo & muto curando majorem operam sumit, & singularibus gestibus utitur, cum digitos in auriculas ejus mittit, & sputo emisso tangit lingvam ejus, suspicit in cœlum, ingemiscit, & tum primum ait: Ephphata quod est aperire. His gestibus docere vult Dominus, quod si à vinculis & laqueis Diaboli liberari, & solutam lingvam ac sanas & aptas aures habere volumus, neccesse esse hoc fieri per verbum externum & vocale, ac ministerium verbi, ac per externa signa.

L. C. Discendum igitur est ex his ceremonijs & hac pompâ, quâ Christus hic usus est, quàm paterno animo Christus nostris miserijs afficiatur, ut simus diligentes in frenanda & coercenda lingua, & auribus sanis custodiendis, sicut nobis ab ipso restitutæ sunt, ne per Diabolum & Pseudodoctores iterum vitientur & corrumpantur.

Ratio miraculi

per auditum

Secundò, ut singuli, & quisq; in sua vocatione pro hoc beneficio solutæ lingvæ, & auribus sanatis, sese gratum erga doctrinam Christi ostendat. Princeps in gubernatione Politica, pastor in docenda & regenda Ecclesia, Parentes in œconomia, quisq; suum officium faciat. Subditi verò & reliqua multitudo habeat aures audientes sicuti Christus eas aperuit. Aurem enim audientem & oculum videntem, Dominus fecit utrumque. Quisq; diligentè consideret gemitus & gestus Christi hoc loco, & nos ad seriam conversionem, invocationem & gratiarum actionem exuscitemus. Cum etiam jam vera doctrina Dei iterum accésa sit, ut doceri possint homines, quid & quomodo credendū, & singuli Articuli fidei illustrati sint, ac vinculum lingvæ solutum. Deinde & aures rursus apertæ sint, summis viribus danda opera est, ut quod cor credit, os & lingua loquatur ac confiteatur, & aures audiunt, id etiam opere præstemus & exprimamus. Graviter invehitur Apostolus Jacobus in illos, qui simulant se habere fidem, & non habent bona opera. Jacob: 2. v. 18. Sed dicet quis: Tu fidem habes & ego opera habeo: Ostende mihi fidem tuam sine operibus, & ego ostendam tibi ex operibus fidem meam. Tu credis quoniam unus est DEUS, benè facis: Et demones credunt & contremiscunt. Vis autem scire, ô homo inanis, quoniam fides sine operibus mortua est: Abraham, pater noster, nonne ex operibus justificatus est, offerens Isaac, filium suum super Altare? Vides, quoniam fides cooperatur operibus illius: & ex operibus fides consummata est? Et suppleta est scriptura, dicens: *Credidit Abraham Deo & reputatum est illi ad justitiam, & amicus Dei appellatus est.*

Vide-

Videtis quoniam ex operibus justificatur homo, & non ex fide tantum? Similiter & Rahab meretrix, nonne operibus justificata est, suscipiens nuncios, & alia via eiciens? Sicut enim corpus sine spiritu mortuum est, ita & fides sine operibus mortua est.

III. Populi spectantis admirationem.

Hanc Evangelista sic proponit: *Et praecepit ne cui dicerent. Sed quo magis ille eis praeceperat, hoc potius amplius praedicabant, & supra modum stupebant, dicentes: Bene omnia fecit, & surdos fecit audire & mutos loqui.* Quare CHRISTUS prohibuerit revelare hoc miraculum alijs, graves habuit causas. Neq; enim ita absolutè prohibuit ne unquam divulgarent hoc miraculum, sed tantum ut suo tempore hoc facerent voluit. Verum populus tam fervidus erant, ut ex bona intentione nihilominus publicè clamaverint dicentes: *Omnia bene fecit, &c.*

L. C. I. Cursus Evangelij non ægrè ferendus quacunq; occasione ille promoveatur. Ita Apostolus Paulus dicit se gaudere, & gaudere velle quod annuncietur Christus quacunq; occasione. Phil. 1. à v. 12. ad 19. *Scire autem volo vos, fratres, quia, quæ circa me sunt magis ad profectum venerunt Evangelij, ut vincula mea manifesta fierent in Christo, in omni praetorio, & cæteris omnibus, ut plures è fratribus in Domino confidentes in vinculis meis, abundantius auderent sine timore verbum loqui. Quidam quidem & propter invidiam & contentionem.* Quidam autem

Et propter bonam voluntatem Christum prædicant.
Quidam autem ex contentione Christum annunciant
non sincerè: Existimantes, pressuram se suscitare
vinculis meis. Quidam ex charitate, scientes, quo-
niam in defensionem Evangelij positus sum. Quid
enim? Dum omni modo sive per occasionem, sive
per veritatem, Christus annuncietur, Et in hoc gau-
deo, sed Et gaudebo.

L. C. I. Opera Dei prædicanda sunt, benè pon-
deranda & meditanda, inde fit ut promptiores simus in
illorum prædicatione & celebratione. Hoc docet
Psalmista Psal: III. Opera, inquit, Domini magna sunt,
& qui illa diligentèr meditatur (s)uavitatem percipit. Et
sicut verbum Dei cum benè perpenditur, (s)uavitatem op-
peratur, ita etiam opera Dei, seriò meditata pariunt ju-
cunditatem. Et qui hæc opera meditatur erit tan-
quam lignum quod plantatum est, secus decursus aquarum,
& opera eorum etiam prosperabuntur. Ideoq;
mõnet David Psal: 34. vers. 12. seqq: ad 23. dicens:
Venite filij, audite me: Timorem Domini docebo
vos. Quis est homo qui vult vitam, diligit dies vi-
dere bonos? Prohibe linguam tuam à malo, Et labia
tua ne loquantur dolum. Diverte à malo, Et fac
bonum: Inquire pacem, Et persequere eam. Oculi
Domini super justos: Et aures ejus in preces eorum.
Vultus autem Domini super facientes mala: Ut per-
dat de terra memoriam eorum. Clamaverunt Et
Dominus exaudivit Et ex omnibus tribulationibus
eorum

eorum liberavit eos. *Juxta est Dominus ijs qui tribulato sunt corde. & humiles spiritu salvabit. Multa tribulationes justorum: & de omnibus his liberabit eos Dominus. Custodit omnia ossa eorum: Ut unum ex his non conderetur. Mors peccatorum pessima: & qui oderunt justum delinquent. Redimet Dominus animas servorum suorum: & non relinquent omnes qui sperant in eo. Operum Dei prædicatio maximam secum habet jucunditatem. Svave enim est nomen Domini laudare.*
Psal: 92. per totum Psalmum.

Conserva Populum tuum DEUS, & tuo nomini fac devotum, ut divinis subjectus effigijs, & temporalia utiliter & aeterna dona feliciter percipiat. Per Dominum nostrum Iesum Christum Amen.

Benedictio, & Claritas & Sapientia, & Gratiarum actio, & Honor, & Virtus, & Fortitudo, DEO nostro, in Secula seculorum, Amen. Apoc. 7:12.

Q U Æ S T I O N E S.

Quid opus est petere bona corporalia, siquidem Christus dicat Patrem suum cœlestem scire quibus opus habeamus? Resp.

Omninò petenda sunt à DEO bona & corporalia & spiritualia, liquidem Deus mandavit ut oremus, Psalm: 50. v. 15. Invoca me in die tribulationis. Matth: 7. Petite & dabitur vobis.

vobis. Planè igitur & clarè potest intelligi, non idcirco preces inutiles, sed Deo gratas & efficaces esse.

II. *An impositio manuum per quam dona sanationum & alia conferebantur, fuerit certi temporis & jam imperita à Pontificijs mutetur in Sacramentum confirmationis? Aff.*

Impositio enim manuum illa, per quam alijs subito conferebantur miraculosa dona, nimirum dona loquendi varijs, antea ignotis, nec arte diligentiaq; & doctrinâ acquisitis lingvis, dona sanationum extemporanea, dona subito & cum imperijs expellendi ex obsessis diabolos, dona per unctionem & impositionem stropholorum, vel per umbram sanandi ægros ex tēpore, olim tantum modò ad certum tempus, ideò erāt injuncta & usurpanda, ut hoc pacto confirmaretur illud, Messiam verè exhibitum esse, & quidem in specie, hunc esse verum Messiam, cujus instinctu, & nomine manus imponderentur, & miracula stupenda ederentur. Alia est impositio manuum, quàm in V. T. usurpatam, tandem in N. T. in introductionibus & ordinationibus novorum Ministrorum, itidem retinuerunt, & adhuc retinent nostræ Ecclesiæ, non pro producendis miraculosis effectis, sed pro alio fine.

